

Rok s Mendelem

Hrachovina

21. 2. 2023

„Připadal jsem si jako dřív na základní škole, kdy sledujete, jak ten hrách roste, probouzí se k životu, a na základě toho jsem začal skicovat a modelovat stély. Manželka s dcerou si ze mě dělaly legraci, vůbec nevěřily tomu, že bych mohl vyhrát. V průběhu času jsem si pohrával i s variantou rozmnožování, zvažoval jsem jít i někam směrem k DNA, ale protože Mendel pracoval s rostlinami, tak mě to stále vracelo zpátky k tomu hrachu. Mendel vycházel během svého křížení z barevnosti a tvarů semen a následně objevil i slavný poměr 9:3:3:1, který je dominantní i na mé plastice.“

sochař Jaromír Gargulák

Cesta ke slavnostnímu odhalení sochy věnované Gregoru Johannu Mendelovi začala již v roce 2019, kdy Společně, o.p.s., deklarovala svůj záměr vzdát poctu otci genetiky prostřednictvím uměleckého díla ve veřejném prostoru. Dílo v originálním a moderním pojetí mělo vyjadřovat odkaz G. J. Mendela pro lidstvo a stát se symbolem vědeckého bádání v oblasti genetiky v souvislosti s připravovanými oslavami 200. výročí jeho narození.

V roce 2021 byla uzavřena dohoda mezi statutárním městem Brnem, Opatstvím Staré Brno Řádu sv. Augustina a Společně, o.p.s. Po podpisu dohody byla vyhlášena mezinárodní veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku s názvem „Umělecké dílo k 200. výročí narození Gregora Johanna Mendela“. Odborná porota složená z architektů, umělců, historiků a zástupců města vybrala vítězný návrh – **Hrachovinu** od brněnského uměleckého slévače a sochaře Jaromíra Garguláka.

Socha Hrachovina, která svým pojetím vychází ze základních principů dědičnosti, vyrostla na jaře 2023 na reprezentativním místě na Mendlově náměstí a stala se dominantou tohoto prostoru, který v loňském roce prošel kompletní rekonstrukcí.

Průchozí monument je unikátní poklonou otci genetiky a reminiscencí na tzv. třetí Mendelův zákon dědičnosti, zákon nezávislého výběru. Nese v sobě poselství budoucím generacím v podobě uložené DNA jak samotného Gregora Johanna Mendela, tak současných významných osobností včetně primátorky města Brna a hejtmana Jihomoravského kraje. Lyofilizovaná DNA nebo jiný biologický materiál jsou uzavřeny ve speciálních zkumavkách obalených polystyrenem a jsou uloženy v kovových kuličkách v podobě hrášku umístěných v různých částech sochy. Nejvýše, v horních pozlacených částech sochy, jsou uloženy fragmenty DNA samotného Gregora Johanna Mendela.

Sochu tvoří v nadživotní velikosti čtyři vertikální bronzové výhonky hrachu, s nímž Mendel dělal pokusy. Dominantou monumentu je čtverec se šestnácti stélami v podobě klíčků, na jejichž vrcholu rostou hrášky v barvách i tvarech poměrově odpovídajících Mendelovým objevům:

- 9 kulatých žlutých
- 3 kulaté zelené
- 3 hranaté žluté
- 1 hranatý zelený

HRACHOVINA V ČÍSLECH

- 530 cm výška
- 8 460 kg bronzu
- 534 dílků
- 6 552 hodin práce
- 33 zapojených tvůrců různých profesí

